Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18 Fylke: Kristiania

Tilleggsspørsmålnr. Herad: Aker

Emne: Julekre og julehalm Bygdelag:

Oppskr. av: Nikolaisen Gard: Gjerstad

(adresse): Grøn i Hallingdal G.nr. 17 Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1) Det er ovfor almindelig idag.

2) Omkring 1900 er det første jeg kjenner til at private begynte å bruke julekre, men det var ikke før at det gikk helt 20 år framover før det blir helt almindelig. Tilsagnet går nok lengre tilbake. Julekvelden 1900 fikk jeg gjøre av for, så dette var det aldrig da for.

3) Ja her var den første julekrekset på Gjerstad skole julen 1891. Dette var bestemt av min onkel, - gårdbruker Torleiv Grøsland. Han hadde fått julekre - gran - med sagt og gave til hver enkelt av skolebarnen. Dette var min andre skolevinter og hvor lenge og mange dette var, kan ikke bestemmes, men høytidsstemning var det. Ole Kristian Haugen var lærer, han var jo skolekassen i Bygdeungdomsforeningen i Nes. Det gjelder mange år for det var nok ikke julekre på skolene i bygda. Idag er det almindelig overalt.

4) Her i bygden kan jeg huske det hvor eller en tre (mange) ung pikene å kunne med hver eller kniv. Dermed så jeg for 50-60 år siden i et forsamlingshus hos en ungmøbel forsamlingskjæring, der var skåld med smørbrød og kaffe og kjøkkenskuffe, men dette var nistingmat som kommerne ga dette med hjemme. Det var fint og godt jeg husker det.

5) Nei.

3941

2

6) I forsamlingshus er 3.- en, men i privatkus mange more end det halve.

7) a) Ja det er Kjøb- og Salgsmænd, visser, Tjenestekjøter og end videre m.m.m. Sik var det det så levende i Hele vesen, - undtagens ikke det siste. Den tunden under sig er vanskelig enda på Gjøsland.

- b) Ja bestandig - no i seindre tid, når det over til elektrisk på Kjøbenhavn og Kristiania og hvilken vegn kjøre som spilleregne siste spil.

8) Den det er barn, blir det vokse dives som enda ha efleden.

9) I den seindre tid blir det ofteste satt eit bite eit på bordet og nissig snäs som kind på spillebordet, men ellers bruk sig det almindeligste er i sitte det i kretsen på golvet.

10) Som spelt spillestan, men de andre allagaanvar det ikke mere spelt end f. eks. spilledag, nytårsdag og andre anledninger, og mest særlig når det kom besøk eller gjester - for å gi meire spilestemning.

11) Ja det blir djevt og det er heldt salmer som blir sungat det er de vanlige.

12) Ja omkring den 10 januar.

13) Ser ikkje utrentsich i høste. Ja nemnte Torstein Knutt over det barnen som besøkte julelingen og hadde bare moro til å kaste, - det var altså vegnomnemnt. I dag er det vokse ikke altid det er gravøn, men bare nøter. I hjemmene idag er det ikke brukt å bruge spillegaverne på golvet under spillereet, og de blir det av barna, om det er noen barn i huset, - widdet etter ent mål spillegaver.

14) Ikkje kjende noen. Som den er det ved tilgang på tre.

15) Ser Kjenner ikke noe av dette Kjøretøje.

16) Det er ukjent her.

" 1) Nei det er ikke Kjøre her, og heller ikke har jeg hørt noen her snakket om det.

" 2-4) Likesa, ukjent. -

3941

NORSK ETNOLOGISK CP. MUSEUM

N.